

[Kaj Hansen.]

kommunalbestyrelsesmedlemmer kan få tid til at sætte sig grundigt ind i sagerne og tage ud i marken og se på tingene og tale med borgerne.

Ved kommunevalget den 5. marts går et meget stort antal frivilligt ud, og så spørges der her bl. a. fra ordføreren for fremskridts-partiets side: er der eksempler på, at man ikke kan overkomme arbejdet? Ja, jeg skal da gerne anføre nogle eksempler, som er ret så grupovækkende.

Et af kommunalbestyrelsesmedlemmerne i Odense er medlem af 20 udvalg og kommissioner. Er der nogen, der tror, at man kan gennemføre et sådant arbejde forsvarligt? Et socialdemokratisk medlem af kommunalbestyrelsen i Odense siger, at han må kvitte en tredjedel af sin arbejdstid på sit normale arbejde, men da han har en forstående arbejdsgiver, kan det lykkes alligevel.

Til den socialdemokratiske ordfører, hr. Søren Jensen, må jeg sige, at hvis han læser sit hovedorgan Aktuelt i dag, bl. a. hvad Erik Davidsen, der er medlem af Københavns amtsråd og Hvidovre kommunalbestyrelse, siger, vil han se, at han fortæller om et medlem af amtsrådet i København, som blev fyret af sin arbejdsgiver, fordi han forsømte så meget på arbejdet for at klare sit kommunale arbejde.

Der kunne findes en lang række andre eksempler, der viser, at det er nødvendigt, at der nu gennemføres en reform på dette område. Vi har ikke stillet forslag om amtsrådene i denne omgang, men vi vil da gerne være med til at se på antallet i amtsrådene også. Når vi ikke har gjort det nu, er det, fordi den endelige fastlæggelse af amternes funktion og virkeområde jo ikke er tilendebragt. Hvor meget får de amter til syvende og sidst at råde over? Herefter må antallet selvfølgelig fastsættes.

Det er klart, at der kunne gennemføres andre ting i styrelsesloven, bl. a. nogle bestemmelser om lokalrådene, som i første omgang er oprettet i København, men som også begynder at brede sig ud over det øvrige land. Der kan også være andre ting i styrelsesloven, som på grundlag af de nu indhøstede erfaringer kan ændres og forbedres, men det kan vi vende tilbage til.

Udvidelsen af repræsentationen er i virkeligheden det første og vigtigste skridt for at

udbygge kontakten mellem borgerne og kommunalbestyrelserne; derfor vil jeg opfordre til, at man får en velvillig behandling af spørgsmålet, og jeg synes, det er helt forkert på baggrund af de erfaringer, man nu har, at der er nogle, der på forhånd låser sig fast og siger, der ikke skal ske ændringer.

Jeg ved godt, at der er en særlig hastighedsbegrænsning her i tinget, men det behøver ikke være sådan, at det varer 8 år, før man tager konsekvenserne af de erfaringer, man kender nu, efter at der er gået 4 år siden kommunalreformens gennemførelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om indførelse af enhedsskat [af Ømann m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XI) findes i tillæg A. sp. 1267, fremsættelsen i tidenden sp. 1321).

Forslaget sattes til forhandling.

Indenrigsministeren (Jacob Sørensen):

I forrige folketingssamling fremsatte socialistisk folkeparti forslag om, at der skulle nedsættes en kommission til undersøgelse af virkningerne af en statslig enhedsskat. Dette forslag blev aldrig vedtaget af folketinget, således som man skulle tro ved læsningen af bemærkningerne til det forslag, vi har til behandling i dag. Forslaget blev henvist til behandling i skatte- og afgiftsudvalget, og da folketinget ikke inden folketingsårets udløb i oktober tog endelig stilling til forslaget, bortfaldt det jo automatisk.

Forslaget, vi behandler i dag, er ikke helt identisk med sidste års forslag, idet forslagsstillerne nu ikke længere nøjes med at fore-

[Indenrigsministeren.]

slå, at spørgsmålet behandles i en kommission, men ønsker enhedsskatten gennemført uden videre.

De problemer, forslagsstillerne mener at kunne løse helt eller delvis ved hjælp af en enhedsskat, er i det væsentlige følgende: en central samordning af statens og kommunernes økonomi, en skatteudligning, således at der skabes lige vilkår for den enkelte uanset bopælskommune, og endelig en administrativ forenkling.

Forslaget peger på nogle centrale problemer, som har optaget folkettinget gang på gang, og som folkettinget med eller uden enhedsskat vist også i fremtiden vil blive stillet over for adskillige gange. Jeg tror imidlertid, at der er en udbredt vilje i tinget til at tage fat på disse problemer og søge dem løst, men jeg tror ikke, at den anviste vej er den rigtige.

Det er almindeligt hævdet, at et af problemerne omkring vort skattesystem er, at det er for uoverskueligt; skattesystemets uoverskuelighed skyldes nu næppe, hverken set ud fra skatteyderens eller fra administrationens synsvinkel, de forskellige former for indkomstskat, vi opererer med, næppe heller de besværligheder, de lokale skattemyndigheder har med fordelingen af skatter, når en skatteyder skifter ophold midt i skatteåret.

Det, der gør skattesystemet så indviklet, er derimod navnlig de mange fradrag. Kun ved at tage fat på problemerne omkring de forskelligartede fradrag vil vi kunne opnå en løsning på det indviklede system.

Det er da også regeringens hensigt at fremsætte forslag om sanering på dette område, og jeg kan her henvise til den oversigt over regeringens tanker, som finansministeren i begyndelsen af denne måned oversendte til folketingets skatte- og afgiftsudvalg samt PØ-udvalget.

Det andet problem, forslagsstillerne vil løse gennem enhedsbeskatningen, er udligningen mellem de forskellige egne af landet. Det, der betinger forskellene i skattetryk, er

i det væsentligste 3 forhold, nemlig forskel i skattegrundlag, forskel i udgiftsbehov og forskel i serviceniveau.

De forskellige udligningsforanstaltninger over for kommuner og amtskommuner, folkettinget har gennemført i perioden efter kommunalreformen, er nu for alvor ved at slå igennem på en sådan måde, at der er sket en væsentlig tilnærmelse mellem beskatningsniveauet i de forskellige egne af landet i forhold til de forskelle, der tidligere bestod.

Dette er opnået dels derigennem, at skattegrundlagstilskuddet til amtskommunerne er tilfaldet amtskommunerne uden for hovedstadsområdet, dels gennem den kommunale udligning og endelig gennem tilskuddet efter objektive kriterier for udgiftsbehov. Udligningsproblemerne vil vi se på igen, når der forhåbentlig om ganske kort tid fremsættes forslag om en næste etape af byrdefordelingsreformen.

Ud over skattegrundlaget og udgiftsbehovet har serviceniveauet i den enkelte kommune afgørende indflydelse på beskatningen. Ved gennemførelsen af kommunalreformen i 1970 blev der skabt grundlag for at overlade flere opgaver til kommunerne. Der blev også skabt grundlag for, i videre omfang end det var muligt med de mange mindre kommuner, at lade den enkelte kommune have afgørende indflydelse på, hvorledes den ville løse opgaverne.

Hvis en kommunalbestyrelse ønsker et særlig højt eller et særlig lavt serviceniveau og vil tage ansvaret herfor gennem skatteudskrivningen, skal den efter min mening have lov til det. Den myndighed, der har beslutningskompetencen, må også have det økonomiske ansvar for beslutningen. Det er efter regeringens opfattelse et sundt og samfundsøkonomisk nødvendigt princip.

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at spørgsmålet om samordning af statens og kommunernes økonomi er væsentligt. Som bekendt er der for flere år siden indledt et samarbejde med de kommunale organisatio-

[Indenrigsministeren.]

ner med henblik på gennem frivillige aftaler at opnå en begrænsning af kommunernes låntagning og investeringer.

I det kommende regnskabsår vil kommunernes anlægsaktivitet således ligge væsentlig lavere end i de nærmest foregående år. De større krav til den kommunale selvfinansiering indebærer, at kommunernes adgang til lånefinansiering begrænses, men det sker på en måde, der både er smidig og effektiv.

Der er således allerede taget betydelige skridt i retning af samordning af statens og kommunernes aktiviteter, og det er regeringens hensigt gennem aftale med de kommunale organisationer at søge det allerede påbegyndte samarbejde videreført og udbygget. Jeg tror, at den allerede betrædte vej er den rigtige. Uanset den ihærdighed, hvormed socialistisk folkeparti har fremsat forslagene om statslig enhedsbeskatning, finder jeg det rigtigt, at kommunalbestyrelserne og amtsrådene har det lokale ansvar for deres økonomiske forvaltning, og regeringen kan derfor ikke medvirke til gennemførelse af en ordning, der som enhedsskatten tenderer mod at fratage dem dette ansvar.

Egon Jensen (S):

Jeg kunne i indenrigsministerens tale genkende mange af de ting, som jeg selv sagde, sidste gang vi havde sagen til behandling, så jeg er helt enig med indenrigsministeren. Men vi har flere gange tidligere behandlet netop spørgsmålet om enhedsskat her i folketinget, og man kan ikke netop påstå, at der hidtil har været særlig stor interesse herfor. Det kan være, at folketingsvalget har gjort, at nogen har fået en speciel interesse deri.

Jeg kunne gentage, hvad jeg sagde under folketingets behandling af et lignende forslag den 22. marts 1973, men jeg kan i det store og hele henvise til mine bemærkninger på spalte 5028-5033.

Der er i bemærkningerne til SF's forslag anført, at folketinget havde besluttet at nedsætte en kommission til afklaring af problemerne, men ifølge det foreliggende forslag vil man ikke afvente en kommissionsbehandling. Indenrigsministeren siger, at han kender ikke noget til en kommission, og jeg, som dog var minister, kender heller ikke

noget til nogen kommission på det tidspunkt.

Jeg har ingen sympati for tanken om enhedsskat, og jeg finder det direkte forkert, når SF anfører, at forslaget gennemførelse vil løse op for helt væsentlige problemer om nærdemokrati, definere det kommunale selvstyre på en ærlig måde og løse det idelig tilbagevendende spørgsmål om forholdet mellem stat og kommune.

Det må i sandhed siges at være store ord sagt i februar lige efter fastelavn. Jeg er helt uenig i disse betragtninger. Tværtimod vil det ophæve det kommunale selvstyre og gøre borgmester og kommunalbestyrelse til en slags udstedsbestyrere, der får tildelt en sum penge, som de så kan prøve at få til at slå til. Det kommunale selvstyre hænger efter min og socialdemokratiets opfattelse uvægerlig sammen med spørgsmålet om udskrivningsretten af skatter, både den personlige og ejendomsbeskatningen.

SF er da også klar over, at dette betinger en fradragsreform og en justering af de vægte, som bloktilskuddet udbetales efter. Men selv efter en fradragsreform, som jo nok vil tage tid, og selv efter en justering af de såkaldte vægte vil man ikke nå til et resultat, der er bedre end det udligningssystem, som vi arbejder efter.

Jeg vil hellere have lidt besvær med udligningen i stedet for en uniformering af samtlige kommuner. Alle kommuners behov er ikke ens uanset vægte, og alle kommuners indbyggere har ikke samme ønsker. Jeg skal gerne indrømme, at udligningen mellem kommunerne ikke er tilfredsstillende, men vi er kommet et godt stykke på vej og skal videre, bl. a. gennem omlægning af nogle refusioner til bloktilskud, men bloktilskud løser ikke alle problemer, og jeg anser ikke en 100 pct. udligning for en retfærdig løsning for vores kommuner. Der er vid forskel på Københavns kommune, en omegnskommune og f. eks. en kommune i Vestjylland i henseende til behov og til udgifter. Det er ikke alene skattegrundlaget, man kan bedømme sagen på.

Vi har indledt et godt samarbejde med kommunerne i den tidligere regerings tid, og jeg håber, at dette kan fortsætte i den nuværende regerings tid, hvor længe den så måtte sidde.

[Egon Jensen.]

Det er klart, at statens og kommunernes økonomiske dispositioner ikke er uafhængige af hinanden; der må samklang til. Efter SF's opfattelse har man altså fundet et columbusæg, som løser alle problemer for kommuner og mellem kommuner og stat. Jeg synes jo nok, at det æg ikke sådan lige netop er det mest friske, man kan finde, og jeg har i hvert fald ikke fornemmelsen af med det, jeg har sagt her, at der er tale om nogen som helst løsning.

Der er talt meget om det kommunale selvstyre, og det kan vel ikke lige netop være meningen, at alt skal bestemmes centralt, lige efter at vi har gennemført en omfattende decentralisering.

SF siger i sit forslag, at man skal have en skala, således at skatten for den overvejende del af befolkningen kan opkræves med en ensartet procent, og den skal være progressiv. Jeg tror ikke, at det netop er det, befolkningen hungrer efter, nemlig en større progression, som det vil blive tilfældet med enhedsskat, der vil ramme små indkomster og mellemindkomster; der er ingen tvivl om, at kommuneskatten også må ind i progressionen. Enhedsskat betyder fratagelse af det kommunale selvstyre, det udelukker enhver form for selvstændigt initiativ, det skaber ikke nogen form for lighed eller retfærdighed.

Bl. a. af disse grunde og af mange andre grunde kan socialdemokratiet ikke medvirke til gennemførelse af forslaget til folketingsbeslutning.

Lindholt (FP):

Nej, og det kan fremskridtspartiet heller ikke, men ud fra andre motiver. Fremskridtspartiet har fremsat forslag i dette høje ting om forhøjelse af den skattefrie bundgrænse til 60.000 kr. fra den 1. januar 1975, og det, der er brug for, var nok snarere en reform, der, hvis man ikke ville være med til at gennemføre fremskridtspartiets forslag, så i det mindste gik ud på at nedsætte skatterne. Efterhånden skulle det dog være gået op for os alle, også forslagsstillerne, at det, der trykker, er de høje skatter, ikke så meget disse enheds løsninger og for den sags skyld heller ikke de helheds løsninger, vi har set.

Dette forslag indeholder 3 punkter, nem-

lig for det første afskaffelse af en del former for indkomstskat, dernæst indførelse af en progressiv indkomstskat og endelig forslag om bloktilskud til kommunerne. Hvad angår det første, er vi ganske enige i teksten om, at man opfordrer folketinget til at afskaffe følgende kategorier af indkomstskat osv., men når vi så kommer til kirkeskat, var det passende at sætte et punktum dér i stedet for det, der står om at indføre en progressiv indkomstskat, for det er jo ikke lige just sagen, og jeg tror nok, at der efterhånden i dette ting nu er et flertal for ikke at fortsætte den socialisering, som var fremherskende under den forrige regering. Det lader dog nu også til, at heller ikke socialdemokratiet er videre begejstret for dette forslag og for de socialiseringstendenser, som ligger i forslaget.

Derimod er vi enige i, at der kan indføres bloktilskud til kommunerne, og dér hjælper det jo ikke, at vi trækker mørklægningsgardinerne ned. Sagen er den, at der sker rent faktisk en begrænsning af kommunernes selvstyre, når man indfører disse bloktilskud, som der har været talt så meget om. Det bliver resultatet af det, og det er der ikke noget at gøre ved, men tinget kan lige så godt erkende nu, at der sker en indskrænkning af det kommunale selvstyre ved at indføre det. Får vi afskaffet de utålelige indkomstskatter, kan vi jo også kun give kommunerne mulighed for at klare deres udgifter ved, at man indfører de bloktilskud, som der også tales om her, efter objektive kriterier.

Vi er altså enige med forslagsstillerne i, at man nu skal indføre bloktilskuddene og også efter de kriterier, men derudover er vi ikke enige i ret meget af dette.

Vi kan ikke tilsige nogen velvillig behandling i udvalget, tværtimod.

Aksel Pedersen (V):

Venstre vil være imod forslaget. Fra forslagsstillerens side postulerer man, at der er mulighed for bedre planlægning og styring ved at gennemføre dette skatteforslag. Vi finder i venstre, at det i stedet for vil sløve og gøre det kommunale selvstyre illusorisk. Man siger fra forslagsstillerens side, at det vil skabe en større lighed, men det forudsætter da, at man tror, behovet er ens, enten mennesker bor i København, i Rønne eller i Vrå.

[Aksel Pedersen.]

Vi finder, at forslaget vil give et endnu større skattekantokrati og, hvad værre er, sløve borgernes interesse for egne forhold og for det nærdemokrati, som venstre finder er samfundets grundidé. Det vil virke bremsende for lokale initiativer og ønsker om at holde udgifterne nede. Rønne skal kunne planlægge, så tingene passer til livet i Rønne; det må være princippet. Forslaget minder i øvrigt lidt om historien om den amerikanske barbermaskine, der gjorde alle ansigter ens.

Vi får også progressionen ind i de kommunale skatter — det bliver jo nødvendigt, når man udskriver en enhedsskat — og det tror jeg der er mange kommuner i Danmark der vil finde vanskeliggør situationen yderligere. Der vil også, hvis man ønsker at have en lokal ekspansion, nemt kunne blive pres på forskellige ting som grundskatter, dækningsafgifter, spilleautomater o. lign. for at få flere penge ind end dem, der bliver stillet til rådighed fra statens side ved uddeling af skatten.

Venstre vil være med til at se på skattesystemet i dets helhed og vil være med til at give kommunerne en større rådighed og større muligheder ved, at så mange områder som muligt får bloktilskud i stedet for refusioner, tilskud efter objektive kriterier i stedet for refusioner. Men vi ønsker ikke at gøre det kommunale arbejde interesseløst gennem dette forslag.

Edele Kruchow (RV):

Tankerne om en forenkling af hele vort skattesystem optager naturligvis også det radikale venstre. Det foreliggende forslag griber imidlertid meget stærkt ind i en række overvejelser, der stadig foregår, selvfølgelig særlig her i huset, i forbindelse med byrdefordelingsreformen, og det radikale venstres positive medarbejderskab i disse overvejelser kan meget vanskeligt forenes med det foreliggende forslag.

Tankerne om anvendelse af objektive kriterier ved fordeling af statstilskud til kommunerne er vi i princippet helt enige i, men vi er tilbageholdende over for den form, hvorunder systemet foreslås anvendt i det foreliggende forslag. Vi er nemlig bange for, at man med forslaget, som det er formet, vil ende med at svække det lokale selvstyre og i

stedet styrke en centralisering, som vi arbejder for at gøre mindre.

Hans Toft (KF):

Også jeg kan i det store og hele henvise til, hvad jeg sagde under debatten i fjor den 22. marts.

Det konservative folkeparti vil gerne være med til at øge det kommunale selvstyre, og derfor er vi imod SFs forslag om at lade kommuneskatterne erstatte med statstilskud og indføre den statslige enhedsskat. Hvis man fjerner kommunernes ret til at udskrive skatter, fjerner man også grundlaget for det kommunale selvstyre. Når staten skal betale det hele, vil staten i det lange løb også komme til at bestemme det hele, og så skal alle kommuner altså administreres herovre fra Slotsholmen.

Hvor kommunalbestyrelserne nu har deres tanker rettet imod, at skatten ikke stiger for meget, vil de i fremtiden være rettet mod at få penge ud af staten, hvis dette forslag gennemføres. Mange kommuner vil så nok føle, at statsbevillingerne er uretfærdigt udformet, og det samlede resultat vil blive, at en masse kommuner søger at få bevillingerne forøget, mens ingen prøver at få dem nedsat. Det hele ender altså måske i stærkt forøgede offentlige udgifter.

Resultatet af SFs forslag bliver en langt større statsindflydelse, hvad der vel også er hensigten fra SFs side, og der bliver også mindre og efterhånden intet kommunalt selvstyre foruden de større offentlige udgifter.

Jes Schmidt (CD):

Ordførerne for socialdemokratiet og fremskridtspartiet har talt om columbusæg. Jeg har indtryk af, hvis man lægger et af disse æg i noget med det kommunale selvstyre, så indeholder det et farligt sprængstof. Men det er jo ganske klart som også fremhævet fra radikal side her, at landets befolkning kræver en skattereform, der er fornuft i, og som er til at forstå nytten af. Vælgerne er lede og kede af løfter om skattelempelse, og de er i de sidste mange år blevet skuffet alt for tit. Det parti, som jeg repræsenterer her, har da heller ikke lovet borgerne en skattnedsættelse. Det har måske skadet partiets popularitet, men i længden må en sådan holdning vel nok føre til tillid.

[Jes Schmidt.]

Om målet: en bedre fordeling af skattebyrderne, hersker der vel ingen uenighed og heller ikke om, at det bør kunne lønne sig at yde mere og være sparsommelig. Men det kan ikke nytte, at man snart kører frem med det ene og snart med det andet detailforslag til en reform, når det dog er en hel og rund og sund skattereform, vi trænger til.

Når det parti, jeg repræsenterer her, ikke kan gå ind for det foreliggende forslag, ligger det i, at det faktisk betyder en fare for det kommunale selvstyre, og det kan vi ikke gå med til.

Ud fra dette synspunkt mener jeg, at det er at tage galt fat på sagen at begynde med et delproblem af hele det store kompleks. Men den gruppe, som jeg repræsenterer, er altid at finde dér, hvor der kan skaffes fornuftige løsninger til gavn for helheden.

Arne Bjerregaard (KrF):

En enhedsskat som her foreslået lyder jo meget besnærende, og især vi i de svage økonomiske områder skulle man jo umiddelbart tro ville se på den med stor velvilje.

Jeg er dog ikke helt sikker på, at en udlig-ning mellem de rige og fattige kommuner nås ved fuldstændig gennemførelse af en enhedsskat. For mig er der stadig væk noget, der hedder forpligtelser og rettigheder. Altså, man må bære sit ansvar i sin kommune, man må bære pligterne, og så må man se, hvilke rettigheder man dermed kan få ud af dette.

Jeg har altid, må jeg nok sige, postuleret, at det vist var bedre, at der for alle lovbestemte udgifter, som var pålagt en kommune, var fuld refusion, og hvad kommunen i øvrigt ville foranstalte af servicefunktioner osv., måtte beboerne selv betale, for det kom jo dem selv til gode, om de ville have en ny idrætshal, svømmehal osv., og hvad man i øvrigt kunne tænke sig at foretage.

Jeg er ikke decideret imod en enhedsskat, men jeg er bange for, at den vil fratage kommunerne deres dispositionsret. Jeg indrømmer da, at vi stadig væk må se i øjnene, at vi i alt fald i mange kommuner administrerer det meste og kun på en 15-20 pct. af udgiftsområderne selv bestemmer, hvad det er, vi vil foretage; andet er jo bestemt herindefra.

Men trods dette vil jeg hellere gå den

anden vej: at man på flere områder skulle have lov til at bestemme i kommunerne. Jeg ved nok, at man i dette forslag mener, at man med bloktilskud kunne lægge større ansvar over til kommunerne til forvaltning af disse bloktilskud, men jeg er ikke helt sikker på, at det fremmer kommunernes selvbestemmelse.

Så er der en anden ting, og det er den progressive beskatning; den er jeg lidt bange for at få ført ud i kommunerne også. Hvem rammer det så igen? Den samme gruppe, som vi i øjeblikket rammer med den progressive statsindkomstbeskatning. I alt fald må hele vort beskatningssystem også på dette område lægges om, førend vi kan give tilsagn om at ville medarbejde til dette forslag.

Kort sagt: hvis man kan gennemføre fuld refusion til elementære udgifter, tror jeg bedre vi kan gøre kommunerne mere selvstændige.

Men lad mig sige: der er noget positivt i forslaget. Jeg mener bare, at vi altid må være på vagt over for en centralisering på det samfundsmæssige område. Der er tanker i forslaget, og dem må vi prøve på at sætte os ind i, altså virkelig tanker, som var værd at overveje, tanker, som vi må analysere, og som jeg ikke mener vi blot skal afvise. Det kunne da være, der var visioner i dem, som jeg ikke kan øjne i øjeblikket, men som vil vise sig at være til gavn såvel for selvstyret i kommunerne som for selvstyret i amterne; derfor vil jeg ikke blankt afvise dette, men prøve at se velvilligt på det i udvalget.

Knud Jespersen (DKP):

Det er klart, at der er en positiv baggrund for det forslag, der her er fremsat af SF, nemlig den baggrund, at vi længe har diskuteret byrdefordelingsreform i alt fald i kommunerne og nu og da også strejft det i tinget og i udvalgene.

Samtidig har vi oplevet det, at flere og flere byrder via betaling for opgaverne er overført til kommunerne. Om det nu havde været sådan, at vi kunne se, at SFs forslag om en enhedsskat ville løse problemerne, ville vi have været positivt indstillet. Men vi tror altså ikke rigtig på, at det med forslaget i den nuværende skikkelse bliver muligt at klare disse problemer, som man angiver i det gode formål.

[Knud Jespersen.]

Vi tror derimod, at det, man skal stræbe efter, er at føre nogle af de omkostninger, man har pålagt kommunerne, tilbage, og at man også skal stræbe efter, som vi har peget på tidligere, i overgangen til en mere progressiv beskatning i kommunerne at sikre et skattefrit grundfradrag på 15.000 kr.

Vi ser også dette forslag i sammenhæng med selve regeringens politik over for kommunerne, og den har just ikke været at udvide deres demokratiske muligheder for at rykke beslutningsprocessen tættest muligt til borgerne og til borgernes egen kontrol.

Vi tror ikke, det er lykken faktisk at forvandle de 277 tilbageværende kommuner til én stor fælleskommune, hvorfra man regerer med mild eller hård hånd alt efter de skiftende regeringer, som måtte sidde på grund af folketingets stilling.

Hvis man gennemførte enhedsskatten, ville man selvfølgelig nok finde frem til, at nogle sjællandske kommuner kunne præstere en eller anden form for overskud, mens andre, jyske, kommuner kunne præstere et overordentlig stort underskud.

Jeg tror, problemet består i en planmæssighed i lovgivningen over for kommunerne, der konkret sikrer de dårligst stillede, sådan at servicebehandlingen dér bliver bedre, at byrdefordelingen kan mildnes, og at planlægning og udbygning af velfærdsforanstaltninger kan gennemføres.

Er der nu noget i denne skitse til enhedsskat, som ikke kunne klares ved regulering af grundskylden? Det er en af de ting, vi har peget på over for kommunerne, og det er en af de ting, kommunerne ofte har peget på. Men hvis man går den vej, er det, ligesom selve enhedsskatteprincippet helt forsvinder. Noget af det, vi ud fra opfattelsen af demokrati, nærdemokrati, lokalrådenes betydning, er bange for, er, hvordan bloktilskuddene vil virke. Vi er bange for, at hvis man fastlåser den administration, vil byrdefordelingen ikke blive bedre.

Vi er altså meget forbeholdne over for dette forslag og finder, at det, der må stå i centrum, er at hjælpe de svageste kommuner, men samtidig sikre et udbygget kommunalt demokrati, sådan at beslutningsprocessen sker i de områder, hvor borgerne kan kontrollere den.

Flygaard (DR):

Den ideelle tanke, der ligger bag ved SF's forslag, kan vi et langt stykke følge. Men det er retsforbundets opfattelse, at man måske burde angribe problemet på en lidt anden måde. Vi ville finde det rigtigst, om man fik en enhedsskat, for så vidt angår de udgifter, som staten har bestemt skal afholdes. Men det forudsætter vel nok i princippet, at kommunerne for disse udgifters vedkommende ikke får nogen egentlig dispositionsfrihed, men klare retningslinjer at gå efter med hensyn til selve udgiftsafholdelsen.

Vi vil således holde de kommunale indtægter og de kommunale udgifter for sig med en individuel skatteprocent for den enkelte kommune. Vi vil også holde kirkeskatten udenfor ud fra vor principielle stilling med hensyn til adskillelse af stat og kirke.

Vi tror ikke rigtig på, at det er muligt at fastlægge objektive kriterier, i hvert fald ikke, når udgiftsområdet bliver så omfattende, som tilfældet her er.

Jeg har ikke med disse bemærkninger villet tage stilling til niveaue af de offentlige indtægter og udgifter. Retsforbundets stilling til størrelsen af disse er kendt.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ømann)
(SF):

Jeg må takke for de faldne udtalelser. Jeg kan ikke takke for en overvældende tilslutning, men det gør mig ikke så forfærdelig bedrøvet. Jeg er vant til, at når store og omfattende tanker føres frem i dette ting, så tager det nogen tid, før de modnes. Det er da heller ikke overraskende for mig, at de, der har den største modstand, det er de kommunalt veletablerede, som føler, at her er noget, som måske gør dem usikre, og som kunne trække et eller andet lille gulvtæppe væk under fødderne på dem.

Nu vel, dette forslag er jo præsenteret som et skatteforslag, men det er i virkeligheden meget mere. Men den forenkling, der ligger i det på skatteområdet, tror jeg alle er enige om. For hvad i alverden har det af formål at opkræve alle disse skattearter på et nogenlunde ensartet grundlag?

Lad mig med det samme svare dem, der har gjort bemærkninger om, at der er imødeset en progressiv skala. Det er der da ikke

[Ømann.]

noget underligt i. Når man lægger en progressiv statsskatteskala sammen med en proportional kommunalskatteskala, ja, så bliver resultatet en eller anden form for progression. Jeg regner ikke med, at de, der har udtalt sig imod progression, f. eks. den socialdemokratiske ordfører, vil sige, at der ikke mere skal være progression i beskatningen.

Men hovedgrunden til, at vi har fremsat forslaget, er den, at på trods af alle bestræbelser for udligning kommunerne imellem har vi alligevel en skæv fordeling af skatterne på landsbasis og en skæv trækning af udviklingen, som er helt utilladelig i et administrativt lille område som Danmark. Det er jo sådan, at de rige kommuner har basis for stadig at blive rigere, og de fattige har kun basis for stadig at blive fattigere, lige meget hvor mange lapperier man lægger på.

Det er i og for sig det retfærdighedshensyn, der er, skal vi sige hovedbærekraften i forslaget. Men det har også en vigtig økonomisk side. Alle er jo enige om, at de 3 store administrative og økonomiske kasser, vi har her i landet, stat, amter og kommuner, må samordnes. Det har man jo gjort mange krumspring og ført mange forhandlinger for at få gjort, således som indenrigsministeren forklarede os det her. Det må gøres, hvis de offentlige budgetter som helhed skal styres og styres inden for de økonomiske rammer, som vi har her i Danmark. Til den ende vil jeg mene, at dette er det eneste konsekvente forslag, man kan komme til.

Det er da også et udslag af sådanne synspunkter om samordning, at man er kommet ind på bloktilskudstanken til kommunerne i forskellige sektorer. Jeg ved, at det drøftes på livet løs i socialudvalget, hvorledes man nu skal udforme disse bloktilskud inden for den sociale sektor. Det vil altså sige, at de tanker, der er fundamentale vedrørende bloktilskud i dette forslag, de dukker op alle steder, alle steder, hvor der er et forhold mellem staten og kommunen. Og enhedsskat er faktisk den logiske videreførelse af bloktilskudstanken.

Og så skulle man jo være godt på vej med hensyn til dette forslag, når der er så stor enighed om så grundlæggende principper i enhedsskatten. Men jeg ved da godt, at

dette at tage indtægtssiden væk fra de kommunale dispositioner og alene lade folkestyret i kommunerne og nærdemokratiet angå den mest hensigtsmæssige administration af de objektivt fastsatte udgifter, ja, det er et spørgsmål, der møder stor følelseladet modstand først og fremmest i kommunale kredse. Og jeg vil tro, at vi også kan vente en velorganiseret modstand fra Kommunernes Landsforening over for tanker i denne retning.

Nu er det jo ikke så helt radikalt, dette forslag, som det kunne se ud til, for det er imødeset og det forudses, at en vis indtægtssventil for kommunerne må der være, og det kunne jo være ejendomsskatterne, man brugte som en sådan indtægtssventil. Ja, hvis man i en kommune ønsker marmorfliser på fortovene, så kan de jo opkræve nogle ejendomsskatter til at bestride disse udgifter med.

Det er klart, at en så stor reform som denne kun kan skitseres meget nødtørftigt i et beslutningsforslag. Men jeg synes alligevel, vi er så langt fremme i bloktilskudsdiskussionen, at det kunne være et nyttigt instrument for vor totale tænkning, om vi fik udarbejdet en konkret model, et konkret forslag. Det er jo et almindeligt og fundamentalt problem for tiden i alle lande, om de er kapitalistiske eller socialistiske: hvordan skaber man den rette balance mellem en nødvendig central grovstyring — ingen vil vel benægte, at en sådan grovstyring er nødvendig — af hele landet og det demokrati ved græsrødderne, som vi vel alle ønsker at skabe med større eller mindre id og konsekvens. Det er formålet med forslaget at fremme diskussionen af, hvor dette skæringspunkt skal ligge i forskellige relationer.

Jeg håber, at vi kan få dette forslag udvalgsbehandlet, få lejlighed til at stille nogle spørgsmål, og også at det kan blive vedtaget her i tinget, således at vi får denne model frem og har et bedre udgangspunkt for videre drøftelser.

Egon Jensen (S):

Jeg skal ikke gøre bemærkningerne lange, men jeg vil sige til hr. Ømann, at fordi man skal forsvare en dårlig sag, behøver man ikke at bruge argumenter, som intet har med sagen at gøre. Bemærkningen om de kom-

[Egon Jensen.]

munalt veletablerede og gulvtæppet, der trækkes væk, har jo intet med denne sag at gøre.

Så vil jeg gerne sige til hr. Ømann, at vi er ikke modstandere af progression, men vi mener, at progressionen skal foregå over statsskatten og ikke over kommuneskatterne. Og når hr. Ømann så meget postulerer, at bloktilskud er i og for sig det samme som enhedsskat, så er det jo simpelt hen en „sandhed“, som ikke har noget som helst med realiteten at gøre. Bloktilskud er en omlægning af statstilskud og betyder bare, at kommunernes udskrivning reduceres.

Og så endelig den bemærkning til hr. Ømann: hvis det er græsrodder og nærdemokrati, det her drejer sig om, så forstår jeg intet af disse ting, og hvis der er tale om marmorfliser, så er det kommunefråds, som vi ikke skal ind på.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ømann) (SF):

Ja men jeg havde da heller ikke ventet, at den tidligere indenrigsminister skulle anlægge en velvillig forståelse af disse ting. Det var noget af det, jeg mindst havde ventet. Men jeg vil da bare sige, at denne helt indgroede modvilje mod at lade en enhedsskat være progressiv, fordi den kommuneskat, der er inkluderet i det, så også bliver progressiv, det begriber jeg ikke et hak af.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag,

betrakter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 1. marts, kl. 11 med følgende dagsorden:

1) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om opgivelse af alle bruttoindkomster til ligningsmyndighederne [af Knud Jespersen m. fl.].

2) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af sambeskatningen [af Birgit Busk].

3) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om en reform af ejerboligernes skattemæssige stilling [af Ømann m.fl.].

4) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om afskaffelse af afskrivningsfordele for deltagere i kommanditselskaber [af Ømann m. fl.].

5) *Valg af 1 medlem til udetillægsnævnet [i stedet for Johs. Bøggild].*

6) *Valg af 5 medlemmer til jernbanerådet [i stedet for Mads Eg Damgaard, Arne Stæhr Johansen, Arne Larsen, Hans Lund og Knud Enggaard].*

Mødet hævet kl. 15.55.